

Finansdepartementet

Ekofinrådets möte den 8 november 2022

Kommenterad dagordning

Enligt den preliminära dagordning som presenterades den 24 oktober 2022. Sedan dess har information tillkommit om följande revideringar i dagordningen: en punkt har strukits (8).

1. Godkännande av den preliminära dagordningen
2. Godkännande av A-punkter

Lagstiftningsöverläggningar

3. (ev.) Direktiv 1999/62/EG (Eurovinjett) vad gäller vissa bestämmelser om fordonsskattning (Kommissionens förslag till rättslig grund: artikel 113 i EUF-fördraget)
 - Besluts punkt

Rådet väntas anta en politisk överenskommelse om vissa ändringar i det så kallade Eurovinjettdirektivet avseende fordonsskatt för tunga fordon.

Överläggning med skatteutskottet om det aktuella förslaget ägde rum den 29 november 2017. Samråd med EU-nämnden om det aktuella förslaget ägde rum den 1 december 2017 inför TTE-rådets (transport, telekommunikation och energi) möte den 5 december 2017.

Den 31 maj 2017 presenterade kommissionen två förslag till ändringar i Eurovinjettdirektivet, vilket bland annat reglerar vägavgifter och vägtullar för användandet av vissa vägar samt fordonsskatter för tunga fordon. Förslagen

syftar till att göra framsteg i tillämpningen av principerna att användaren och föreningen betalar.

Förslagen beskrivs närmare i faktrapmemoria 2016/17:FPM101.

Det ena förslaget rörde vägavgifter och vägtullar för användandet av vissa vägar och innehöll bland annat förslag om avgiftsuttag från trafik som använder vissa infrastrukturer. Förhandlingar om detta förslag har avslutats och direktiv (EU) 2022/362 trädde i kraft den 24 mars 2022.

Det andra förslaget rör fordonsbeskattning. Kommissionens förslag innebär en möjlighet till successiv sänkning av gällande miniminivåer för fordonskatt för tunga fordon till noll under fem år. Syftet är att tillhandahålla ett incitament att gå över till avståndsbaserade vägavgifter.

Ordförandeskapet har presenterat ett kompromissförslag med den huvudsakliga skillnaden att sänkningen till noll sker i ett enda steg i stället för över fem år. Det innehåller även en bestämmelse om att kommissionen ska utvärdera konsekvenserna av ändringen till år 2030.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen motsätter sig inte att medlemsstaterna ges möjlighet att sänka de gällande minimiskattenivåerna till 0 kronor. Regeringen kan därmed acceptera ordförandeskapets kompromissförslag.

4. (ev.) Genomförandet av Basel III

- Besluts punkt

Rådet väntas anta en allmän riktlinje om kommissionens förslag till ändringar av EU:s kapitaltäckningsregelverk (tillsynsförordningen och kapitaltäckningsdirektivet), det så kallade Bankpaketet 2021 om att bland annat genomföra Basel III-överenskommelsen från 2017.

Överläggning med finansutskottet ägde rum den 9 december 2021. Finansutskottet informerades om status i förhandlingarna den 25 oktober 2022. Samråd med EU-nämnden ägde rum den 5 november 2021.

Basel III är samlingsnamnet på ett antal reformer av de globala standarderna för bankers kapitaltäckning baserat på lärdomar från den globala

finanskrisen. Standarderna genomförs i EU:s kapitaltäckningsregelverk genom tillsynsförordningen och kapitaltäckningsdirektivet.

Baselkommittén enades 2017 om ett antal kompletterande ändringar av standarderna; Basel III-överenskommelsen från 2017. Denna innehåller det så kallade golvkravet för riskvägda tillgångar som begränsar bankernas möjlighet att genom interna modeller sänka sitt kapitalkrav alltför långt i förhållande till kraven enligt schablonmetoderna. Golvkravet syftar till att minska graden av omotiverad variation och öka jämförbarheten när det gäller bankernas kapitalkrav. Överenskommelsen innehåller också åtgärder för att öka riskkänsligheten i schablonmetoderna för kredit- och operativ risk.

Den 27 oktober 2021 presenterade kommissionen ett förslag i syfte att införliva Baselöverenskommelsen i EU:s kapitaltäckningsregelverk. Utöver dessa kompletteringar innehåller kommissionens förslag bland annat åtgärder för att stärka tillsynsregelverket när det gäller miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade risker, dvs. hållbarhetsrisker, harmonisera tillsynsmyndigheternas befogenheter och stärka tillsynsmyndigheternas oberoende.

Förslaget beskrivs närmare i faktagrappen 2021/22:FPM18.

Förhandlingar inleddes i rådet under hösten 2021, och har fortsatt under 2022. Den 24 oktober 2022 presenterade ordförandeskapet ett kompromissförslag. Detta innehåller, i likhet med kommissionens förslag, Baselöverenskommelsens standardändringar när det gäller att stärka riskkänsligheten i schablonmetoderna samt golvkravet för riskvägda tillgångar. Till övervägande del innehåller det även kommissionens förslag på viktiga anpassningar av Baselstandarderna när dessa genomförs i EU:s regelverk. Vidare har förslaget gjorts mer proportionerligt, exempelvis när det gäller tillsynsmyndigheternas oberoende, och beaktar den administrativa bördan för myndigheter och banker.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att förslaget tar hänsyn till specifika EU-förhållanden och värnar bankernas roll som kreditförmedlare när Basel III-överenskommelsen genomförs i EU. Regeringen anser att förslaget, inklusive den stärkta riskkänsligheten i schablonmetoderna och golvkravet för

riskvägda tillgångar, bidrar till internationellt tillförlitliga kapitalkrav som speglar riskerna i bankernas verksamheter.

Regeringen är också positiv till att förslaget ger ett proportionerligt och ändamålsenligt regelverk samt att det beaktar den administrativa bördan för såväl myndigheter som banker.

Regeringen kan stödja förslaget till allmän riktlinje.

5. Övriga frågor

Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster

- Informationspunkt

Ordförandeskapet väntas i vanlig ordning informera om hur arbetet går med aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster.

Icke lagstiftande verksamhet

6. Ekonomiska och finansiella konsekvenser av Rysslands aggression mot Ukraina

- Diskussionspunkt

Rådet väntas diskutera ekonomiska och finansiella aspekter av Rysslands aggression mot Ukraina.

Samråd med EU-nämnden inför liknande diskussioner har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 30 september 2022. Överläggning med finansutskottet om makrofinansiellt stöd till Ukraina ägde rum den 14 juni 2022.

Finansutskottet fick information om makrofinansiellt stöd till Ukraina den 6 september 2022.

Rådet har sedan februari 2022 haft återkommande diskussioner med anledning av kriget i Ukraina. Flera olika ämnen har tagits upp, såsom sanktioner, stöd till Ukraina, det ekonomiska läget samt energifrågor. Ordförandeskapet har signalerat att diskussionen denna gång väntas fokusera på genomförandet av sanktioner och dess effekter, samt finansmarknadsaspekter av kommissionens senaste förslag gällande energi som presenterades den 18 oktober 2022.

Sedan den senaste diskussionen på rådsmötet den 4 oktober 2022 har EU vidtagit ytterligare restriktiva åtgärder mot Ryssland genom antagandet av ett åttonde sanktionspaket den 6 oktober 2022. Kommissionen gör löpande bedömningar av sanktionernas effekter. Det kan bland annat konstateras att sanktionerna har försvagat rysk ekonomi. Särskilt på medel- och längre sikt väntas effekterna bli kännbara. Rysslands BNP väntas innevarande år att minska märkbart och det finansiella systemet i Ryssland är under stress.

Det ekonomiska läget i EU är fortsatt mycket osäkert. Rysslands invasion av Ukraina har lett till ett stort lidande samt försämrade och mer osäkra ekonomiska utsikter i hela världen och i Europa i synnerhet. Under andra halvåret 2022 och under 2023 väntas en tydlig avmattning och för vissa medlemsstater prognosticeras fallande BNP. Den höga inflationen, med kraftigt höjda priser på framför allt energi och livsmedel, påverkar såväl hushåll som företag.

När det gäller ekonomiskt stöd till Ukraina presenterade kommissionen ett meddelande den 18 maj 2022 om hur EU kan stödja Ukraina, dels i den akuta fasen, dels på längre sikt i återuppbyggnadsfasen. Den 12 juli 2022 enades rådet om att betala ut en miljard euro i makrofinansiellt stöd och den 20 september 2022 godkände rådet ett ytterligare makrofinansiellt stöd i form av lån om fem miljarder euro. I ett uttalande som publicerades i marginalen till Ekofinrådets informella möte den 9–10 september 2022 enades EU:s finansministrar om att för kommande makrofinansiellt stöd sträva efter en rättvis bördefördelning och beakta tidigare bilaterala stöd, samt ta Ukrainas behov av gävomedel i beaktande. Kommissionen aviserade vid återuppbyggnadskonferensen i Berlin den 25 oktober 2022 ett förslag om 18 miljarder euro i makroekonomiskt stöd till Ukraina för 2023.

När det gäller energifrågan har Ekofinrådet följt utvecklingen på energimarknaderna och särskilt de höga energipriserna. Diskussionerna har huvudsakligen syftat till att samordna nationella stödåtgärder men de har även berört finansiella marknader och åtgärder för att stärka den finansiella stabiliteten. Den 18 oktober 2022 presenterade kommissionen ett förslag till rådsförordning gällande gasmarknader. Enligt förslaget ska rådet ges möjlighet att på förslag från kommissionen införa ett tillfälligt pristak på de europeiska gasbörserna, givet att vissa villkor är uppfyllda. Därtill föreslås ett nytt verktyg för gemensam upphandling av gas. Enligt förslaget åläggs handelsplatser att införa en mekanism för att hantera prisvolatilitet för

energiderivat. EU-myndigheten ACER föreslås få i uppdrag att ta fram ett nytt referenspris för flytande naturgas (LNG). En tillfällig reglering av gaspriset föreslås gälla fram tills dess att ett nytt referenspris på LNG har fastställts. Slutligen föreslås en reglering av hur gas ska prissättas och fördelas mellan medlemsstaterna i händelse av en kraftigt minskad gasförsörjning. Europeiska rådet enades vid sitt senaste möte den 20–21 oktober 2022 om riktlinjer på energiområdet.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen verkar för att utökade restriktiva åtgärder mot Ryssland och Belarus antas, samt för ett effektivt genomförande av dessa åtgärder.

Regeringen konstaterar att de ekonomiska utsikterna i EU är mycket osäkra och att det är viktigt att följa utvecklingen noga. Samtidigt anser regeringen att det är viktigt att medlemsstaterna bedriver en ansvarsfull finanspolitik som säkerställer medelfristigt hållbara offentliga finanser. Eventuella åtgärder för att möta de ekonomiska utmaningarna bör vara välriktade, tillfälliga och kostnadseffektiva och det är viktigt att man inte inför kontraproduktiva stimulanser till ekonomin i ett läge med inflationstryck och utbudsstörningar.

När det gäller eventuella stödåtgärder på EU-nivå till medlemsstaterna anser regeringen att dessa bör finansieras genom omprioritering av medel som redan finns i EU:s fleråriga budgetram för 2021–2027 och inte genom exempelvis ytterligare gemensam upplåning.

Regeringen anser att EU bör bistå Ukraina med ekonomiskt stöd och välkomnar kommissionens meddelande från den 18 maj 2022. Samordnade insatser inom EU och gemensamt med andra bilaterala och multilaterala partners är väsentliga för att hjälpa till att minska Ukrainas finansieringsbehov på såväl kort som lång sikt. Regeringen är medveten om att Ukraina måste ha en hållbar skuldsituation på sikt och att finansiellt stöd därför kommer att behöva bestå av både lån och gåvomedel. Det är angeläget att hela det utlovade makrofinansiella stödet om upp till nio miljarder euro betalas ut så fort som möjligt. Därför välkomnar regeringen ansträngningar att gå vidare med den återstående delen av stödpaketet för 2022. Därtill stödjer regeringen aktivt en mer förutsägbar och strukturerad strategi för EU:s fortsatta likviditetsstöd till Ukraina under 2023. Det skulle säkerställa att stödet kan betalas ut snabbt och effektivt samtidigt som det

underlättar den administrativa bördan såväl för EU och dess medlemsstater som för Ukraina.

Regeringen analyserar fortsatt kommissionens senaste lagförslag gällande gasmarknader. Eventuella åtgärder får inte försvaga det finansiella systemets motståndskraft eller ha negativa konsekvenser för marknadens funktionssätt. Det är viktigt att risker begränsas till energisektorn och inte sprids till andra delar av ekonomin.

7. (ev.) Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens

- Diskussionspunkt

Rådet väntas få en sedvanlig uppdatering om genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF), med möjlighet till diskussion.

Överläggning med finansutskottet om RRF ägde rum den 16 juni 2020 och överläggning om förslaget om RRF:s roll i REPowerEU-planen ägde rum den 14 juni 2022. Samråd med EU-nämnden om RRF och dess roll i REPowerEU-planen har ägt rum vid flera tillfällen, senast den 30 september 2022.

Den 28 maj 2020 presenterade kommissionen ett förslag om inrättande av RRF. Förordningen trädde i kraft den 19 februari 2021.

Förslaget beskrivs närmare i faktagrupp 2019/20: FPM52.

Enligt förordningen ska medlemsstaterna lämna in återhämtnings- och resiliensplaner till kommissionen för att erhålla ekonomiskt stöd från RRF. Planerna ska godkännas genom att rådet antar genomförandebeslut.

Samtliga 27 medlemsstater har lämnat in sina återhämtnings- och resiliensplaner och genomförandebeslut har godkänts av rådet för 26 medlemsstater. Sedvanliga utbetalningar har genomförts till åtta medlemsstater. Dessa är Spanien, Slovakien, Portugal, Grekland, Kroatien, Italien, Frankrike och Lettland. Totalt har 113 miljarder euro betalats ut i förhandsutbetalningar, lån och bidrag till medlemsstaterna.

Den 18 maj 2022 presenterade kommissionen ett paket med ett antal meddelanden inom ramen för REPowerEU-planen, vilken syftar till att

minska EU:s beroende av ryska fossila bränslen och påskynda den gröna omställningen.

Meddelandet beskrivs närmare i faktagpromemoria 2021/22:FPM102.

Den 4 oktober 2022 antog rådet en allmän riktlinje om ordförandeskapets kompromissförslag om genomförandet av REPowerEU-planen genom RRF. Trepårtssamtal väntas inledas i mitten av november.

Den 18 oktober 2022 presenterade kommissionen ett förslag till rådsförordning med åtgärder för att adressera de höga gaspriserna inom EU samt säkerhetsställa tillgången på gas under kommande vinter. I meddelandet anger kommissionen bland annat att de avser genomföra en behovsanalys för REPowerEU i syfte att lägga fram förslag för att förbättra dess finansiella styrka.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar information om genomförandet av RRF.

Regeringen är kritisk till förslag om ytterligare EU-gemensam finansiering för REPowerEU. I det fall ytterligare finansiella resurser anses krävas bör det ske genom omprioritering av befintliga EU-medel.

8. (ev.) Kommissionens meddelande om översyn av den ekonomiska styrningen

- Diskussionspunkt

Punkten har strukits från dagordningen.

9. (ev.) Europeiska finanspolitiska nämndens årsrapport 2022

- Diskussionspunkt

Rådet väntas få en presentation av Europeiska finanspolitiska nämndens (EFB:s) årsrapport för 2022, med möjlighet till diskussion.

Den aktuella rapporten har inte tidigare behandlats i riksdagen.

EFB har som uppgift att årligen utvärdera kommissionens tillämpning av det finanspolitiska ramverket i EU. Utvärderingen presenteras i en årlig rapport, tillsammans med förslag på hur detta ramverk kan utvecklas.

I årets rapport sammanfattar EFB den ekonomiska och finanspolitiska utvecklingen under 2021. Av rapporten framgår att EFB är kritiska till hur kommissionen tillämpat EU:s finanspolitiska ramverk under den tid som den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten har varit aktiverad. Vidare anser EFB att de kvalitativa finanspolitiska rekommendationerna som getts till medlemsstaterna inom ramen för den europeiska planeringsterminen under denna period inte beaktat offentligfinansiell hållbarhet på medellång sikt i tillräcklig utsträckning.

I ett mer framåtblickande kapitel diskuteras den pågående översynen av EU:s ekonomiska styrning. EFB betonar vikten av att EU:s medlemsstater kommer överens om en bred reform av ramverket. EFB föreslår några reformer som liknar andra som lyfts fram i debatten. Bland annat anser EFB att den finanspolitiska övervakningen i större utsträckning kan ske på nationell nivå och delegeras till nationella finanspolitiska råd. På detta sätt skulle EU endast behöva ingripa när en medlemsstat har så kallade allvarliga fel. Därtill ser EFB behov av landsspecifika skuldminskningssbanor för medlemsstater med höga skulder. EFB ser också ett behov av en permanent finanspolitisk kapacitet på EU-nivå som kan aktiveras i tider av allvarlig konjunkturedgång.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar EFB:s årsrapport. Det är positivt att EFB har gjort en omfattande granskning av kommissionens tillämpning av ramverket. Regeringen instämmer i EFB:s kritik om kommissionens tillämpning av ramverket när den allmänna undantagsklausulen varit aktiverad. Det är av stor vikt att ramverket tillämpas på ett transparent och förutsägbart sätt.

Regeringen anser vidare att det åligger medlemsstaterna att bygga upp sin förmåga att förebygga och hantera ekonomiska chocker. Regeringen är skeptisk till en permanent finanspolitisk kapacitet på EU-nivå och understryker att de krisrelaterade instrument som inrättades under covid-19-pandemin är temporära.

Regeringen anser att ansvaret för tillämpningen av EU:s finanspolitiska ramverk även fortsatt bör ligga på kommissionen och inte på nationella finanspolitiska råd.

Regeringen är öppen för att titta på möjligheterna kring att införa särskilda åtaganden för medlemsstater med höga skulder.

10. Slutsatser om EU-statistik

- Beslutspunkt

Rådet väntas godkänna slutsatser om EU-statistik.

Det aktuella ärendet har inte behandlats i riksdagen tidigare.

De årliga slutsatserna följer upp utvecklingen av EU-statistik utifrån rådets prioriteringar och kommissionens strategiska agenda för åren 2019–2024, men tar även hänsyn till de aktuella omvärldshändelserna i form av kriget i Ukraina och återhämtningen efter covid-19-pandemin. Slutsatserna pekar även ut riktningen för arbetet framåt för det europeiska statistiksystemet (ESS).

I slutsatserna välkomnas ESS:s proaktivitet och lyhördhet för att säkerställa att officiell statistik av hög kvalitet har fortsatt att publiceras i tid under covid-19-pandemin, samt att Eurostat tillsammans med medlemsstaterna har utvecklat handledning för hur de nya policyåtgärderna för återhämtning ska återspeglas i statistiken. Vidare välkomnas ESS:s snabba respons på de nya behov för statistik som uppstått på grund av kriget i Ukraina. Rådet uppmuntrar även ESS att stödja de ukrainska statistikmyndigheterna.

Därtill välkomnar rådet utvecklingen inom de olika statistikområden som listas i slutsatserna, bland annat fastighetsstatistiken och den gröna given, och uppmuntrar till fortsatta utvecklingsinitiativ.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen kan ställa sig bakom utkastet till rådsslutsatser om EU-statistik.

11. Uppföljning av G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer den 12–13 oktober 2022 och IMF:s årsmöten

- Informationspunkt

Kommissionen och ordförandeskapet väntas återrapportera från G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer som ägde rum den 12–13 oktober och IMF:s årsmöten.

Samråd med EU-nämnden om EU:s gemensamma positioner inför G20-mötet och EU:s gemensamma IMFC-uttalande ägde rum den 30 september 2022.

Vid G20-mötet representerades EU av ordförandeskapet och kommissionen. Inför G20-mötet förbereder EU gemensamma positioner i form av ett mandat. Vid mötet i IMF:s högsta rådgivande kommitté (IMFC) representerades EU dels av kommissionen, dels via EU-ländernas valkretsar.

Vid mötena diskuterades utsikter och risker i den globala ekonomin, långsiktiga utmaningar som klimatförändring, global hälsa, den internationella finansiella arkitekturen och hållbar finansiering. Flera länder fördömde Rysslands aggression mot Ukraina och menade att kriget har orsakat de försämrade ekonomiska utsikterna, inklusive den höga inflationen genom högre energi- och livsmedelspriser.

12. Lagen om minskning av inflationen

- Diskussionspunkt

Kommissionen väntas redogöra för USA:s lag om minskning av inflationen, den så kallade *Inflation Reduction Act* samt dess implikationer för EU, med möjlighet till diskussion.

Det aktuella ärendet har inte tidigare behandlats i riksdagen.

Den 16 augusti 2022 undertecknade president Biden *Inflation Reduction Act* (IRA). IRA kan beskrivas som ”grön industripolitik” och syftar till att reducera USA:s utsläpp av växthusgaser och etablera USA som den ledande utvecklaren och tillverkaren av nästa generations grön teknik samtidigt som de ska stävja inflationen genom minskat budgetunderskott med cirka 240 miljarder US-dollar över tio år.

Totalt omfattar IRA stöd för 369 miljarder US-dollar med målet att minska USA:s växthusgasutsläpp med 40 procent. Detta gör IRA till USA:s största klimatinvestering någonsin. Stöden tar många olika former, till exempel:

- investeringar i amerikansk inhemsk energiproduktion som kan få stöd med upp till 30% av kostnaden för att bygga eller utöka anläggningar för att producera eller lagra elektricitet,
- stöd per kvadratmeter producerad solcell eller per kilo producerad vätgas
- skattelättnad på upp till 7500 US-dollar för den som köper en elbil

Kommissionen välkomnar att USA satsar på grön omställning men hyser viss oro över IRA:s konsekvenser framför allt på handelsområdet. De anser att IRA:s krav på lokalt innehåll och lokal produktion diskriminerar företag som producerar inom EU och att lagen är i strid med USA:s åtaganden i Världshandelsorganisationen (WTO). Därtill anser kommissionen att IRA riskerar att underminera EU:s och USA:s klimatambitioner. Mot bakgrund av detta har en arbetsgrupp inrättats, där representanter från kommissionen och USA väntas delta. Syftet med arbetsgruppen är att diskutera de specifika problem som kommissionen har lyft för att kunna nå gemensamma lösningar.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen delar kommissionens oro över möjliga diskriminerande inslag i IRA. Delar av IRA förefaller vara i strid med USA:s WTO-åtaganden och riskerar att underminera EU:s och USA:s klimatambitioner. Regeringen menar att det är viktigt att EU är samstämmigt och uppmuntrar USA till en konstruktiv dialog med kommissionen. Regeringen välkomnar att en arbetsgrupp mellan kommissionen och USA har inrättats.